

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.152/2023/7. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2023. október 18. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

Í T É L E T T:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2023. április 4. napján kihirdetett 29.B.1729/2011/1321/1. számú ítéletét Terhelt75 LXXV.r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

Az e vádlott terhén értékelt magánokirat-hamisítás vétségénél a folytatólagos elkövetésre utalást mellőzi.

Terhelt75 LXXV.r. vádlottat – büntetés kiszabása helyett – megrovásban részesíti, emellett a vagyonekbevételek intőjezés összegét 1.520.000 (egymillió-ötszázhuszezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt75 LXXV.r. vádlottat érintően helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

[1] A Fővárosi Törvényszék a Terhelt1 és társai ellen indult büntető ügyben 2023. április 4. napján 29.B.1729/2011/1321/1. számon öt terhelttel szemben hozott ítéletet, s abban a fellebbezéssel érintett Terhelt75 LXXV.r. vádlottat bűnösnek mondta ki csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdés és (4) bekezdés a) pont]), valamint folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [1978. évi IV. törvény 276.§]; és ezért őt, halmazati büntetésül, 100 napi tétel – napi tételenként 200 forint összesen 20.000 forint – pénzbüntetésre ítélte. Emellett vele szemben 1.900.000 forint összegre vagyonekbevételek intőjezését

rendelt el. Rendelkezett még a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről. A bank1 Zrt. által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította és kötelezte a LXXV.r. vádlottat 29.500 forint bünygyi költség megfizetésére.

[2] Az ítélet ellen – melyet az ügyészség tudomásul vett, s mely perorvoslati támadás hiányában Terhelt18 XVIII.r., Terhelt66 LXVI.r., Terhelt70 LXX.r. és Terhelt76 LXXVI.r. terhelték vonatkozásában elsőfokon jogerőre emelkedett – Terhelt75 LXXV.r. vádlott védője a jogorvoslati nyilatkozatra fenntartott három munkanapos határidőben elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.420/2021/24. számú átiratában az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, a Terhelt75 LXXV.r. vádlott terhén értékelt magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében a folytatólagos elkövetésre utalás mellőzésére, egyebekben pedig az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt. Az átirat utalt a védelmi fellebbezés iránya okán a felülbírálat teljeskörű voltára és arra is, hogy a törvényszék a hatályos perrendi szabályokat megtartotta, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményező abszolút, relatív eljárási szabálysértést nem vétett, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. Részletesen foglalkozott a tárgyalási jelenlétről való lemondással és a kézbesítési megbízási szerződéssel, s bár utóbbiban észlelt hiányosságot, arra az álláspontra helyezkedett, hogy mindez az eljárás törvényességét érdemben nem érintette. A tényállást megalapozottnak tartotta, s kitért arra is, hogy azzal kapcsolatban az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, így megfelelő indokát adta a vádlotti védekezés elvetésének is. Egyetértett a bűnösségre vont következtetéssel. A jogi minősítést a magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében a 36. számú Bkv-ben foglaltakra és arra figyelemmel indítványozta helyesbíteni, hogy a valóltan okiratok ugyanazon hitelfelvétel (jogviszony) során egyszer kerültek felhasználásra, s így a folytatólagosság megállapításának törvényi feltételei nem álltak fenn. A bűnösségi körülményekből ekként a magánokirat-hamisítás folytatólagos elkövetését mellőzni kell, ugyanakkor további súlyosító tényezőként hivatkozott a vagyon elleni cselekmények köztudomású elszaporodottságára. Erre, valamint az egyebekben helyesen feltárt bűnösségi körülményekre figyelemmel a törvényi minimumhoz közelítő mértékű pénzbüntetés megfelelő, ennél enyhébb büntetés vagy intézkedés alkalmazására a büntetési célok veszélyeztetése nélkül nem látott lehetőséget.

[4] A további ítéleti rendelkezéseket – vagyonek Kobzás, polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítása, bünygyi költség – mindenben törvényesnek tartotta.

[5] A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában sérelmezte, hogy a törvényszék tényállás tisztázási kötelezettségének nem tett eleget. Így nem ellenőrizte a terhelti védekezést, azaz azt, hogy Terhelt75 állítása szerint a kölcsönfelvétel időpontjában egyéni vállalkozása keretében dolgozott, a kölcsön részleteit ebből kívánta fizetni, de az 2006. decemberében csődbe ment. Az elsőfokú ítélet nem adta indokát annak, hogy ezzel szemben a megállapított tényállásban mely indokok alapján került megállapításra, hogy a védencc munkanélküli volt, s úgyszintén indokolás nélkül maradt azon terhelti – szintén nem cáfolt – állítások elvetése is, miszerint 2-3 havi törlesztőrészletet megfizetett. Rámutatott továbbá,

hogyan a vádirat a LXXV.r. vádlottat érintő vádpontban 1.800.000 forint kárösszegekről írt, s az elsőfokú bíróság ítéletében ugyancsak nem tért ki az eltérő kárösszeg megállapításának indokaira, mely a vagyonekbevételek összegének megalapozottságára is kihatással lehet.

[6] A védelmi fellebbezés kizárólag enyhítést célzó részében vezetett eredményre.

[7] A vádlott terhére szóló fellebbezés hiányában, továbbá miután nyilvános ülés tartására indítvány nem érkezett, az ítéltábla az ügyben a Be. 598. § (2) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki.

[8] A másodfokú bíróság a védői fellebbezéssel megtámadott elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a jogorvoslati nyilatkozat felmentést is célzó tartalmára figyelemmel a Be. 590. § (1), (2) és (9) bekezdésére figyelemmel a fellebbezéssel érintett Terhelt75 LXXV.r. vádlott tekintetében teljes terjedelmében felülbíráta.

[9] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a nagyszámú cselekmény és terhelt miatt az átlagost lényegesen meghaladó tárgyalásvezetési rutint, felkészültséget igénylő ügyben (melyben miután az elsőfokú eljárás nem minden terheltet érintően zárult le, s a felterjesztett résziratok és az elektronikusan hozzáférhető iratok nem teljesen egyező volta a másodfokú felülbírálatot is nehezítette) a törvényszék a releváns perrendi szabályokat túlnyomórészt betartva folytatta le a bizonyítási eljárást, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének is eleget tett. Az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 608. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltétlen, továbbá a Be. 609. § (1) és (2) bekezdése szerinti relatív eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt.

[10] Így a rendkívül hosszú, tíz évet meghaladó bírósági eljárás során sem következett be elévülés, az eljárás megszüntetésének más oka sem állapítható meg.

[11] A bírósági eljárás kirívó tartamából adódóan az elsőfokú bíróság a tárgyalás egy részét még az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban korábbi Be.) míg más részét már új eljárási törvény, azaz a 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) szerint folytatta le, annak azonban elenyésző része érintette a Terhelt75 LXXV.r. vádlott terhére rótt cselekményt.

[12] Ugyanakkor a 2018. július 1. napját megelőző határnapokon a LXXV.r. terheltet érintően az eljárási szabályokat a törvényszék megtartotta, a 2013. október 9. napján, és azt követően a 2014. április 23. napján tartott tárgyalásokon Terhelt75 LXXV.r. terhelt figyelmeztetése és kihallgatása szabályszerűen megtörtént.

[13] A 2019. november 6. napján tartott tárgyaláson a megjelent LXXV.r. vádlottal közölt tájékoztatás és a később csatolt 2020. január 14. napján kelt kézbesítési megbízásra figyelemmel az elsőfokú bíróság törvényesen fogadta el Terhelt75 LXXV.r. vádlott tárgyalásról való jelenlét jogáról történő lemondását is. Bár a kézbesítési megbízás a Be. 430.

§-ában foglaltakra történt kioktatás megtörténtét kifejezetten nem tartalmazza, annak elhangzása, terhelti ismerete a szerződés tartalmából egyértelműen következik.

[14] A bíróváltást követően a törvényszék a 2021. május 10. napján tartott tárgyaláson az eljárás korábbi anyagainak ismertetésével megismételte a tárgyalást, bár a lajstromadatok hiányos és az írásos okiratokkal néhol ellenétes volta okán az ismertetett jegyzőkönyvek nehezen voltak azonosíthatók, az azonban nem kétséges, hogy a 2023. április 4. napján tartott tárgyaláson valamennyi Terhelt75 LXXV.r. vádlott cselekvőségét érintő korábbi tárgyalások anyaga ismételten a tárgyalás anyagává lett téve.

[15] Ez utóbbi tárgyalási határnapon továbbá az okiratokat, iratokat is tárgyalás anyagává tette.

[16] Az elsőfokú ítélet a Be. 561. § (3) bekezdés a) pontjával összhangban tartalmazza a vádra, a megelőző bírósági határozatokra, míg a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja értelmében a terhelt személyi körülményeire és a korábbi büntetésére utalást. Ez utóbbi adatokban annyi kiegészítés szükséges, hogy bár ez a korábbi elítélések (eljárások) értékelhetőségét az alkalmazott büntetési törvény értelmében nem érinti, a nyomozás során beszerzett erkölcsi bizonyítványokban szereplő elítélések, büntetések a nyilvántartásból időközben törlésre kerültek.

[17] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás mindenben hiánytalan és pontos, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, az a LXXV.r. vádlott tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, így a Be. 591. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó volt. Az ítéltábla azonban azt szükségesnek tartja megjegyezni, hogy ezen irányadó tényállás részét képezik a határozatszerkesztési hiba folytán a bizonyítékok ismertetésénél, az elsőfokú ítélet 9. oldal 2. bekezdésben rögzített adatok is, mely szerint a hitel 1.900.000 forintos összegét 2006. november 9. napján folyósították, s a számlán történt jóváírás másnapján, azaz 2006. november 10-én került sor 380.000 forint tanú15 számlájára továbbutalására. Mindezen adatoknak, főként a kár bekövetkezésének (cselekmény befejezésének) időpontjának tényállásban rögzítése ugyanis nem mellőzhető.

[18] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában írtak szerint a szükségeset elérő mértékben teljesítette, bemutatta a rendelkezésre álló bizonyítékokat, s állást foglalt a tekintetben, hogy Terhelt75 LXXV.r. vádlott védekezését, mely lényegében a károkozási szándéka hiányának állításában merült ki, mely okból vetette el.

[19] Az elsődleges tények, így a hitel igénylésének időpontja, az ahhoz felhasznált valótlán okiratok száma, jellege, a hitel összege, folyósításának időpontja a tárgyalás anyagává tett, védelem által sem vitatott okiratok adatain alapultak. Így a feljelentés, a hitelkérelem és annak elbírálásáról szóló adatlap egyező adatai alapján nem kétséges, hogy

1.900.000 forint folyósítása (kár bekövetkezése) történt meg, a vádiratban szereplő, attól egy számjegyen eltérő (1.800.000 forint) összege tehát nyilvánvaló elírás volt.

[20] A 2007. január 16. napján kelt feljelentés kifejezetten tartalmazta azt is, hogy Terhelt75 LXXV.r. vádlott a hitel 2006. decemberében esedékes törlesztését nem kezdte meg. A védő tehát nem tényyszerűen utalt arra, miszerint a terhelt ezzel kapcsolatos ellentétes állításai (2-3 havi törlesztőrészletet megfizetett) erre vonatkozóan rendelkezésre álló bizonyítékok hiányában nem cáfolhatóak. A banknak ugyanis a hitel törlesztésének megkezdése, tehát a szerződő fél részéről fennálló fizetési készség esetén – ilyen rövid időn belül – a feljelentés megtétele egyáltalán nem állt volna érdekében. Azt követően pedig a szerződés helyreállítására vonatkozó adminisztráció nélkül törlesztő részletek befizetésére nem kerülhetett volna sor, márpedig ilyenre a terhelt nem hivatkozott.

[21] Ugyancsak hibátlan logika mentén vezette le az elsőfokú bíróság a LXXV.r. r. vádlott hiteligénylés és hitelfelvételkori tudattartalmára (fizetési készségére) vonatkozó következtetéseit, melyek alapján e terhelt azon pusztá állítása, hogy úgy gondolta, vissza tudja fizetni a hitelt, s az szándékában is állt, nyilvánvalóan nem foghatott helyt.

[22] Terhelt75 LXXV.r. vádlott hitelfelvétellel és törlesztéssel kapcsolatos vallomásai egyébként is ellentmondásosak, hiszen első, 2009. október 4. napján történt gyanúsított kihallgatásakor a kölcsön felvételére sem emlékezett pontosan, de nem vitatta a gyanúsításban közöltek, miszerint nem kezdte meg a törlesztést, s nem tett említést a 2-3 törlesztőrészlet befizetéséről. Mindezek már önmagukban is kétségesé teszik a 2010. január 10.-i folytatólagos gyanúsított kihallgatásán ezzel kapcsolatban tett állításait. Emellett a későbbi vallomásából az ellentmondások mellett az is kitűnik, hogy a személyi hitellel szinte egyidőben gépkocsit is lízingelt, amely időszak befizetéseket ugyancsak szükségessé tett.

[23] A fizetési képességének hiánya egyébként az általa közöltekből is egyértelműen következik, a „szállítmányozási vállalkozásáról” ugyanis semmilyen konkrétummal nem szolgált, miközben az általa vallott jövedelem a hitel és a lízingelt gépkocsi részleteinek havonta esedékes összegét (48.000+85.000 forint) sem fedezte, s előzményi elítéléseiből az is kitűnik, hogy azonos időszakban kiskorú gyereke felé fennálló tartási kötelezettségének sem tett eleget.

[24] A család szándék megállapítása szempontjából meghatározó jelentőséggel bíró fizetési készség hiányára azonban nem pusztán a terhelt akkori jövedelmi, vagyoni helyzetéből, tehát fizetési képességéből (annak hiányából), hanem a hitelfelvétel körülményeiből és a törlesztés megkezdésének elmaradásából is következtetés volt vonható. Terhelt75 LXXV.r. vádlott ugyanis semmilyen ésszerű indokát nem adta, hogy miért (még magánszemélyek esetében is, nemhogy vállalkozásoknál) a legkedvezőtlenebb feltételek mellett igénybe vehető személyi hitel mellett döntött, ahogy annak sem, mi volt az oka, hogy vállalkozói hitelre nem lett volna jogosult; miközben annak igénylésével saját vallomása szerint sem próbálkozott.

[25] Az irányadó tényállásból tehát a törvényszék okszerűen következtetett Terhelt75 LXXV.r. vádlott bűnösségére, és az egyébként a Btk. 2. §-a alapján főszabályként

alkalmazandó elkövetéskori büntető törvény helyes megválasztása mellett a cselekmények jogi minősítése is döntően helyes, csupán a közbizalom elleni bűncselekmény esetében a folytatólagos elkövetés megállapítását kellett mellőzni.

[26] Ahogy ugyanis arra a fellebbviteli főügyészi átirat helyesen hivatkozott 36/2007. BK vélemény tartalmazza, a folytatólagosság megállapítására akkor kerülhet sor, amennyiben a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú – ugyanazon vagy több – magánokiratot ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják fel, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak. A folytatólagosság megállapítását tehát az elkövetési magatartás, azaz a felhasználás ismétlődése teremti meg, míg az ugyanazon jogviszonyban a hitelképesség igazolása érdekében több okirat egyszeri felhasználása a természetes egész körébe tartozik.

[27] A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság nagyjából feltárta. További súlyosító tényező a hasonló jellegű cselekmények adott területen is köztudomású elszaporodottsága, azonban ez, csakúgy mint a próbára bocsátás hatálya alatti elkövetés, az azóta eltelt csaknem 17 év okán érdemi jelentőséggel nem bír. A minosítésváltozás okán a közbizalom elleni bűncselekmény folytatólagos elkövetése a terhére nem szól, ehelyett ugyancsak elenyésző súllyal azt lehet figyelembe venni, hogy hitelképességének igazolására több valótlan okiratot is felhasznált.

[28] Emellett, bár az elsőfokú bíróság nyomatékos súllyal vette figyelembe a vádlott javára enyhítő körülményként az időmúlást, elmaradt annak értékelése, hogy ebből tetemes tartam a bírósági eljárás elhúzódásából tevődött ki. Míg az időmúlás semmi mást nem értekel, mint a bűncselekmény elkövetésétől eltelt idő hosszát, az eljárás elhúzódása a büntetőügyben eljáró hatóság oldalán felmerült okra vezethető vissza. Jelen ügyben ezért nem az volt a leglényegesebb kérdés, hogy mennyi idő telt el a bűncselekmény elkövetése és az ügydöntő határozat meghozatala között, hanem az, hogy a büntetőügyben eljáró hatóságok betartották-e az ügy észszerű időn belül történő elbírálásának követelményét. Ennek jelentőségét mutatja, hogy a 2/2017. (II. 10.) AB határozat alkotmányos követelményként rögzíti, hogy amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, akkor határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódásának a tényét, valamint azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét. Ez az alkotmányos követelmény jelenik meg a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontjában is.

[29] A jelen ügyben a bírósági eljárás elhúzódásának, mint enyhítő körülménynek kimagasló nyomatéka a 2010. június 24-i vádemelésre és arra figyelemmel, hogy az elsőfokú ügydöntő határozat meghozatalára csaknem 13 év múlva került sor, vitán felül áll, s annak súlyát tovább növeli, hogy LXXV.r. vádlott esetében a bizonyítás a nyomozás során már beszerzett és rendelkezésre álló bizonyítási eszközökön (terhelt vallomása, okiratok) nem terjedt túl.

[30] Az így kiegészített bűnösségi körülmények, pontosabban az enyhítő körülmények közül az időmúlás és az eljárás elhúzódásának rendkívüli nyomatéka alapján, szem előtt tartva a LXXV.r. vádlott terhére rótt bűncselekmény inkább csekélyebb, semmint kimagasló tárgyi súlyát is, a másodfokú bíróság megítélése szerint a generális és speciális prevenciós büntetési célok mára már intézkedés alkalmazásával is elérhetők, ezért az ítéltábla a pénzbüntetést mellőzve, Terhelt75 LXXV.r. vádlottat az 1978. évi IV. törvény 71. § (1) bekezdése alapján megrovásban részesítette.

[31] Felhívja Terhelt75 LXXV.r. vádlott figyelmét, hogy a bíróság a megrovással helytelenítést fejezi ki a jogellenes bűncselekmény miatt és felszólítja, hogy a jövőben tartózkodjon bűncselekmény elkövetésétől [1978. évi IV. törvény 71. § (2) bekezdés].

[32] A megrovás intézkedés ugyanakkor Terhelt75 LXXV.r. terhelttel szemben az 1978. évi IV. törvény 77/C. § (2) bekezdése értelmében nem teszi mellőzhetővé a vagyoneklobzás intézkedést. Azt ugyanis az elsőfokú bíróság Terhelt75 LXXV.r. terhelttel szemben törvényesen alkalmazta, ugyanakkor annak összegét az 1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pontjával és 77/C. § (1) bekezdés a) pontjával ellentétesen állapította meg. Az irányadó tényállás alapján ugyanis megállapítható, hogy Terhelt75 LXXV.r. vádlott a számlájára érkezett hitelösszegeből 380.000 forintot a hamis okiratokat rendelkezésre bocsátó és a hitelügyintézésben résztvevő személlyel történt előzetes megállapodása alapján utalt tovább; LXXV.r. vádlott személyes gazdagodása, a bűncselekményből származó vagyontól való részesedése e továbbutalt összeg tekintetében tehát nem volt megállapítható, ezért a másodfokú bíróság a vagyoneklobzás összegét 380.000 forinttal csökkentette.

[33] A polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása, valamint a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés is törvényes, a felhívott jogszabályi hivatkozásokkal összhangban állt.

[34] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 598. § (2) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) és (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezéseit pedig a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Budapest, 2023. október 18.

dr. Borbás Virág Bernadett s.k.

dr. Raczky Katalin s.k.

dr. Ignác György s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 29.B.1729/2011/1321/1. számú ítélete Terhelt75 LXXV.r. vádlott vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.152/2023/7. számú ítéletében írt változtatással 2023. október 18. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. október 18.

dr. Borbás Virág Bernadett s.k.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Moncz Tímea

tisztviselő